

## Huvudman

Karlshamns kommun  
info@karlshamn.se

## Ärendet

Tillsyn av Hällaryds skola förskoleklass och grundskola i Karlshamns kommun.

---

## Beslut

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlshamns kommun att senast **onsdag den 14 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande garanterad undervisningstid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Karlshamns kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

### Karlshamns kommun ska vidta följande åtgärder

#### *Garanterad undervisningstid*

1. Se till att huvudmannens beslut om fördelning av undervisningstiden omfattar minst det antal undervisningstimmar i respektive ämne och stadium som anges i timplanen för grundskolan i bilaga 1 till skolförordningen (10 kap. 5 § skollagen, 9 kap. 3 –4 §§ skolförordningen (2011:185), bilaga 1 till skolförordningen timplan för grundskolan).
2. Se till att alla elever får minst den garanterade undervisningstiden i de naturorienterande ämnena (NO) och i ämnena slöjd och engelska på lågstadiet samt i de samhällsorienterande ämnena (SO) och i ämnena hem-

och konsumentkunskap, NO, teknik, språkval och slöjd på mellanstadiet, fördelat utifrån den stadiindelade timplanen, om inte avvikelser är beslutade genom anpassad studiegång, anpassad timplan eller prioriterad timplan. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur undervisningen i ämnena är schemalagda under vårterminen 2024 och vilken undervisningstid eleverna har fått i ämnena i respektive årskurs fram till och med läsårsslut 2024 (3 kap. 12 och 12 h §§ skollagen, 10 kap. 4-5 §§ skollagen, 9 kap. 3 och 4 a §§ skolförordningen samt bilaga 1 till skolförordningen timplan för grundskolan).

## Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser skolans arbete för att säkerställa studiero.

## Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:8977) i de handlingar som sänds in.

## Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2024 inlett en tillsyn av Hällaryds skola i Karlshamns kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Hällaryds skola följer gällande bestämmelser om garanterad undervisningstid och arbetet för att säkerställa studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 13 februari 2024 och 14 februari 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. resultatet av skolenhetens trygghetsenkät, ordningsregler, schema och timplan. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

## Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap.

8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

## Föreläggande

### Garanterad undervisningstid

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

##### *Huvudmannens fördelning av undervisningstiden*

Skolinspektionen har tagit del av dokument "Timplan 2019" som redovisar huvudmannens fördelning av undervisningstid i respektive ämne och årskurs i minuter per vecka samt i timmar per stadie. Rektorn uppger i intervju att timplanen gäller för innevarande läsår samt att den gäller för samtliga grundskolor i Karlshamns kommun. Av huvudmannens fördelning av undervisningstid framgår att det i vissa ämnen är fördelat färre timmar än vad som anges i den nationella timplanen för grundskolan. På lågstadiet är det fördelat 47,5 timmar i ämnet slöjd och 59 timmar i ämnet engelska, vilket motsvarar 2,5 timmar respektive 1 timme mindre än den nationella timplanen (50 timmar respektive 60 timmar). Vidare är det fördelat 133,5 timmar i de naturorienterande ämnena (NO), vilket motsvarar 9,5 timmar mindre än den nationella timplanen (143 timmar). På mellanstadiet är det fördelat 35,5 timmar i ämnet hem- och konsumentkunskap, 219,5 timmar i ämnet engelska och 409 timmar i ämnet matematik, vilket motsvarar en halv respektive en timme mindre än den nationella timplanen (36, 220 respektive 410 timmar). Vidare är det fördelat 320 timmar i de samhällsorienterande ämnena (SO) och 187 timmar i NO, vilket motsvarar 13 respektive 6 timmar mindre än den nationella timplanen (333 respektive 193 timmar). Slutligen är det fördelat 47,5 timmar i språkval och 62 timmar i teknik, vilket motsvarar en halv respektive 3 timmar för lite förhållande till den nationella timplanen (48 respektive 65 timmar). I övriga ämnen har huvudmannen fördelat samma eller enstaka timmar över den nationella timplanen, förutom i SO på lågstadiet och idrott- och hälsa på mellanstadiet där huvudmannen har fördelat 13 respektive 10 timmar mer än den nationella timplanen. I ämnet slöjd på mellanstadiet har huvudmannen fördelat 2 timmar mer än den nationella timplanen.

##### *Undervisningstid enligt schema*

Intervjuer med lärare, biträdande rektor och rektorn visar att lärare schemalägger utifrån det antal minuter som anges i huvudmannens timplan och att deras förslag sedan kontrolleras av biträdande rektorn. Lärare säger att de scheman som Skolinspektionen fått gäller för hela läsåret, men att några schemapositioner kan ha bytt plats. Vidare visar intervjuer med rektorn och biträdande rektorn att skolan vid fördelning och schemaläggning av undervisningstid räknar 35,6 veckors undervisning (178 dagar).

Elever och lärare blir vid intervjuerna visade sina scheman. De uppger att schemana stämmer och att det är de som de utgår ifrån. Vid genomgång av elevernas scheman avseende de ämnen som huvudmannen har fördelat för lite undervisningstid i framkommer avseende lågstadiet att undervisningstiden i ämnena slöjd och engelska är schemalagd utifrån huvudmannens fördelning, medan eleverna har 9 timmar mer schemalagd undervisningstid i NO under lågstadiet. Vid samma jämförelse för mellanstadiet framkommer att eleverna har mer schemalagd tid i ämnena engelska och matematik än vad huvudmannen har fördelat, medan undervisningstiden i ämnena slöjd, hem- och konsumentkunskap, NO, teknik och språkval är schemalagd utifrån huvudmannens fördelning. Slutligen framkommer att undervisningstiden i SO är schemalagd med totalt 24 timmar färre än huvudmannens fördelning för mellanstadiet (170 respektive 160 minuter per vecka i årskurs 4/5 respektive årskurs 6 i stället för 180 minuter per årskurs enligt huvudmannens fördelning).

#### *Ytterligare bortfall av undervisningstid*

##### *Slöjd*

Av inlämnade scheman framkommer att eleverna i årskurs 3-6 har en slöjdlektion i veckan à 80 minuter. Elever och lärare uppger i intervju att eleverna inte har slöjd enligt schemat om slöjdläraren är sjuk och att det hittills har hänt två gånger under vårterminen och cirka fem gånger under höstterminen. Elever och lärare berättar att eleverna får arbeta med sådant de behöver bli klara med i andra ämnen på slöjdlektionen, i de fall slöjdläraren är sjuk. Lärare säger att eleverna inte kompenseras för inställda slöjdlektioner. Rektorn bekräftar eleverna och lärarnas uppgifter om att slöjdlektioner blivit inställda och säger att det inte finns någon vikarie att få tag på. Rektorn uppger i samband med kommunikering av tjänsteanteckningen den 6 mars 2024 att läraren som undervisar i textilslöjd var frånvarande vid två tillfällen under höstterminen 2023.

##### *Schemabrytande dagar*

Flera elever och lärare säger att de inte har några lektioner enligt schema på jul- och sommaravslutningsdagar. Elever och lärare säger att de på julavslutningen brukar ha samling på morgonen, men att de därefter har avslutning och att de slutar efter lunch. Elever i årskurs 4-6 säger att de har några schemabrytande hel- eller halvdagar per termin varje läsår i form av idrottsdagar och s.k. stjärndagar då de inte har några lektioner. Elever, lärare och rektorn berättar att de på vintern har en heldag då eleverna åker skridsko och att skolan näst sista dagen på läsåret har en brännbollsdag. Lärare och rektorn berättar vidare att de under höstterminen även hade en s.k. prova-på-dag då eleverna fick prova olika idrotter. Dessa halv- och heldagar kopplas till ämnet idrott- och hälsa och är även en del av skolans värdegrundarbete enligt lärare och rektorn. Lärare berättar vidare att stjärndagar sker cirka två heldagar per termin samt ytterligare någon halvdag och några lektionspass under ett läsår. Vid dessa tillfällen har eleverna inte sina ordinarie

lektioner enligt schema. Lärare och rektorn berättar att stjärndagarna kopplas till olika ämnen, att de på stjärndagen under hösten firade att skolan fyllde 60 år och att stjärndagen under vänskapsveckan under vårterminen exempelvis kopplas till ämnet svenska och värdegrundsarbete. Rektorn uppger att det under våren är planerat en förmiddag, som stjärndag med temat Fångarna på fortet. På fråga hur rektorn säkerställer att eleverna får sin garanterade undervisningstid uppger rektorn att hen gör det genom att de lägger schema utifrån huvudmannens timplan. Rektorn säger vidare att det är ovanligt med schemabrytande dagar och att de på skolan brukar prata om att dessa dagar ska infalla på olika veckodagar, men att de inte alltid kan styra över vilka dagar som blir schemabrytande.

#### *Hem- och konsumentkunskap och språkval på mellanstadiet*

Av huvudmannens timplan framgår att undervisningstiden i ämnena hem- och konsumentkunskap och språkval för mellanstadiet är förlagda till årskurs 6. Av schemat för elever i årskurs 6 framgår att eleverna har lektioner i hem- och konsumentkunskap på onsdagar, två timmar, och i språkval på onsdagar och fredagar, 40 minuter per lektion. Rektorn berättar att eleverna i årskurs 6 har hem- och konsumentkunskap och språkval på en annan skola. Förra terminen hade dessa elever musik på det lektionspass där de nu har hem- och konsumentkunskap. All undervisning i hem- och konsumentkunskap för eleverna på mellanstadiet sker under vårterminen enligt rektorn.

Vid genomgång av antalet skoldagar som enligt läsårsplaneringen är en onsdag under vårterminen 2024 framgår att de är totalt 19 stycken, inklusive första och sista dagen på vårterminen. Lärare i årskurs 4-6 säger att eleverna i årskurs 6 inte hade någon hem- och konsumentkunskap eller något språkval första dagen på vårterminen. Lärarna säger vidare att eleverna inte heller kommer att ha lektioner i dessa ämnen på sommaravslutningsdagen. Rektorn uppger att det stämmer att eleverna i årskurs 6 vid flera onsdagar under vårterminen inte läser enligt schema på grund av terminsstart och skolavslutning och att eleverna då inte har sina lektioner i hem- och konsumentkunskap och språkval. Rektorn berättar vidare att även de nationella proven kommer att ligga på onsdagar och fredagar för årskurs 3 och 6 och att det inte är något som skolan kan påverka. Av Skolverkets hemsida framgår att de nationella proven i engelska i årskurs 6 kommer att ske onsdagen den 17 och fredagen den 19 april 2024. Vidare framgår att de nationella proven i matematik i årskurs 6 kommer att ske onsdagen den 24 och fredagen den 26 april 2024.

Huvudmannen uppger, genom biträdande rektorn, i samband med kommunikering av tjänsteanteckningen den 6 mars 2024 att eleverna kommer att ha språkundervisning på de dagar då det är nationella prov. Vidare uppger hen att eleverna kommer att få extra hem- och konsumentkunskap två tillfällen i samband med att årskurs 8 har prao.

### **Rättslig reglering**

Av 10 kap. 5 § skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar.

Av 9 kap. 4 § skolförordningen framgår att huvudmannen efter förslag från rektorn beslutar om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden.

Enligt 9 kap. 3 § skolförordningen finns bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) i bilaga 1 till skolförordningen.

I bilaga 1 anges för varje ämne och stadium den undervisningstid i timmar som elever i grundskolan minst har rätt till. Enligt timplanen ska elever som började årskurs 1–9 höstterminen 2023 ha minst 50 timmars undervisning i ämnet slöjd, 60 timmar i ämnet engelska och 143 timmar i NO på lågstadiet. Vidare ska eleverna ha minst 36 timmars undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap på låg- och mellanstadiet samt 333 timmar i SO, 193 timmar i NO, 65 timmar i ämnet teknik, 48 timmar i ämnet språkval, 410 timmar i matematik, 220 timmar i engelska samt 140 timmar i ämnet slöjd på mellanstadiet.

### **Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att eleverna på Hällaryds skola inte får sin garanterade undervisningstid.

Skolinspektionens utredning visar att huvudmannens fördelning av undervisningstiden (skolans timplan) inte överensstämmer med den nationella timplanen för grundskolan. Av skolans timplan framgår att det i lågstadiet är fördelat för lite undervisningstid i ämnena slöjd, engelska och NO samt att det i mellanstadiet är fördelat för lite undervisningstid i ämnena hem- och konsumentkunskap, engelska, matematik, SO, NO, teknik och språkval.

Skolinspektionens utredning visar att den schemalagda undervisningstiden i ämnena engelska och matematik på mellanstadiet överstiger huvudmannens fördelade undervisningstid. Skolinspektionens utredning visar dock att undervisningstiden schemaläggs utifrån huvudmannens fördelning i ämnena slöjd och engelska på lågstadiet samt i ämnena hem- och konsumentkunskap, NO, teknik och språkval på mellanstadiet. Därutöver visar Skolinspektionens utredning att eleverna på mellanstadiet har ytterligare 24 timmar färre schemalagd undervisningstid i SO än vad huvudmannen har fördelat. Även om utredningen visar att eleverna på lågstadiet har ytterligare 9 timmar undervisningstid schemalagt i NO, får de inte heller i dessa ämnen sin garanterade undervisningstid eftersom huvudmannen har fördelat 9,5 timmar för lite jämfört med den nationella timplanen. Eleverna får därmed inte sin garanterade undervisningstid i ämnena slöjd, engelska och NO på lågstadiet samt i ämnena hem- och konsumentkunskap, NO, SO, teknik och språkval på mellanstadiet.

Därutöver visar Skolinspektionens utredning att lektioner i ämnet slöjd vid ett flertal tillfällen under såväl höstterminen 2023 som vårterminen 2024 har ställts in och att elever inte kompenseras för dessa inställda lektioner. Detta innebär att eleverna på lågstadiet förlorar ytterligare undervisningstid i ämnet slöjd. Även om huvudmannen har fördelat och skolan schemalagt två timmar mer än den nationella timplanen i ämnet slöjd på mellanstadiet, innebär de inställda lektionerna att inte heller eleverna på mellanstadiet får sin garanterade undervisningstid i detta ämne. Detta då varje slöjdlektion enligt elevernas schema är 80 minuter och utredningen visar att fler än två lektioner har ställts in under innevarande läsår.

Slutligen visar Skolinspektionens utredning att ett antal dagar och halvdagar per termin försvinner från ordinarie schemalagd verksamhet till följd av schema-brytande aktiviteter vid terminsstart, avslutningar, friluftsdagar, s.k. stjärndagar och nationell prov, vilket innebär att eleverna förlorar ytterligare undervisningstid. Även om eleverna årskurs 6 kommer att kompenseras för bortfall av undervisningstid i hem- och konsumentkunskap visar utredningen att eleverna i ämnet hem- och konsumentkunskap totalt får som mest 17 lektioner, vilket motsvarar totalt 34 undervisningstimmar. Vidare förlorar eleverna ytterligare undervisningstid i ämnet språkval då åtminstone två lektioner á 40 minuter ställs in vid terminsstart och avslutningsdag.

## Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Karlshamns kommuns verksamhet vid Hällaryds skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid. Det finns därför skäl att förelägga Karlshamns kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

## Områden utan konstaterade brister

### Arbetet för att säkerställa studiero

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsans personal, rektorn samt av inkommen dokumentation framgår att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero. Eleverna och lärare berättar att det finns ordningsregler och lärare säger att eleverna varit med och tagit fram reglerna. De säger även att de arbetar mycket med studieron, vilket bekräftas av elevhälsans personal och rektorn i intervjuer. Vidare framgår av samtliga intervjuer att bristande studiero i de flesta fall kan

kopplas till ett fåtal elever som återkommande stör ordningen. Rektorn och elevhälsans personal uppger i intervjuer att de elever som återkommande stör ordningen utreds och att skolan arbetar med förebyggande åtgärder för dessa elever. Rektorn uppger att insatta åtgärder hjälper.

### Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 3 § skollagen ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö där undervisningen präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa studiero.

Enligt 5 kap. 9-10 §§ skollagen ska rektorn, om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Rektorn ska, med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning, se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

### Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

**X** Christina Aro Östgren

Beslutsfattare

Signerat av: Christina Aro Östgren

**X** Hilda Sjöberg

Föredragande

Signerat av: Hilda Sjöberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Viveka Berglund medverkat.